

SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW NARODOWEGO INSTYTUTU WOLNOŚCI – CENTRUM
ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO W RAMACH RZĄDOWEGO PROGRAMU
ROZWOJU ORGANIZACJI OBYWATELSKICH NA LATA 2018–2030 PROO

Przedstawione informacje odzwierciedlają jedynie opinię ich autora. NIW-CRSO nie jest odpowiedzialny za sposób wykorzystania zawartych w nich informacji.

Strategia Rozwoju Fundacji Centrum Inicjatyw na Rzecz Społeczeństwa FCIS do 2030 roku

STRATEGIA ROZWOJU FUNDACJI FCIS DO 2030 ROKU

DIAGNOZA STRATEGICZNA

Fundacja Centrum Inicjatyw na Rzecz Społeczeństwa FCIS została utworzona w 2010 roku.

Najważniejszymi celami Fundacji FCIS określonymi w statucie są:

- inicjowanie i wspieranie nowatorskich rozwiązań w różnorodnych dziedzinach życia społecznego, a szczególnie w ochronie praw człowieka i obywatela, w ochronie życia rodzinnego i profilaktyce społecznej,
- rozwijanie i umacnianie postaw nastawionych na aktywne współdziałanie w rozwoju społeczeństwa obywatelskiego,
- promocja i organizacja wolontariatu,
- propagowanie zrównoważonego rozwoju i społeczeństwa opartego na wiedzy.

Przedmiotem działalności organizacji są działania w następujących głównych obszarach:

- w obszarze poradnictwa prawnego i obywatelskiego,
- edukacji nieformalnej,
- aktywizacji dot. rozwoju i promocji wolontariatu, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży oraz w obszarze rzecznictwa grup wykluczonych społecznie.

Działania FCIS kierowane są do osób w trudnej sytuacji życiowej oraz grup marginalizowanych społecznie. Działania związane z edukacją, rozwojem i promocją

**SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW NARODOWEGO INSTYTUTU WOLNOŚCI – CENTRUM
ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO W RAMACH RZĄDOWEGO PROGRAMU
ROZWOJU ORGANIZACJI OBYWATELSKICH NA LATA 2018–2030 PROO**

Przedstawione informacje odzwierciedlają jedynie opinię ich autora. NIW-CRSO nie jest odpowiedzialny za sposób wykorzystania zawartych w nich informacji.

Strategia Rozwoju Fundacji Centrum Inicjatyw na Rzecz Społeczeństwa FCIS do 2030 roku

wolontariatu kierowane są do grup dzieci i młodzieży, studentów, młodzieży szkolnej, zwłaszcza pochodzącej z terenów wiejskich z utrudnionym dostępem do edukacji i kultury. Do chwili obecnej Fundacja prowadziła działania głównie w formie projektów, podejmując także małe, lokalne inicjatywy w formie akcji społecznych.

W pierwszym okresie działalności podejmowała inicjatywy związane z rozwojem społeczeństwa obywatelskiego i inicjowaniem akcji społecznych wśród młodzieży, zwłaszcza studentów. Na dalszym etapie rozwoju utworzone zostały projekty dotyczące edukacji prawnej i obywatelskiej.

W ostatnich 5 latach Fundacja rozwinęła działalność usług społecznych, mających na celu poprawę jakości życia mieszkańców.

Fundacja prowadzi także działalność badawczą, naukową i wydawniczą.

Od początku swojej działalności wydała kilkanaście raportów i publikacji popularno-naukowych.

Podejmowane działania:

- mobilizowanie i edukowanie opinii publicznej poprzez organizację kampanii społecznych, organizowanie debat, konferencji, seminariów, szkoleń;
- reprezentowanie i rzecznictwo interesów podopiecznych;
- badania naukowe, analizy, zbieranie i przetwarzanie danych,
- działalność wydawnicza.

Efekty 15 lat działalności Fundacji w liczbach:

Liczba osób, które otrzymały wsparcie informacyjne:

**SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW NARODOWEGO INSTYTUTU WOLNOŚCI – CENTRUM
ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO W RAMACH RZĄDOWEGO PROGRAMU
ROZWOJU ORGANIZACJI OBYWATELSKICH NA LATA 2018–2030 PROO**

Przedstawione informacje odzwierciedlają jedynie opinię ich autora. NIW-CRSO nie jest odpowiedzialny za sposób wykorzystania zawartych w nich informacji.

Strategia Rozwoju Fundacji Centrum Inicjatyw na Rzecz Społeczeństwa FCIS do 2030 roku

270000

Liczba osób, które otrzymały wsparcie prawne:

1500

Liczba dzieci i młodzieży, która otrzymała wsparcie w edukacji ekologicznej:

504

Liczba osób starszych, która otrzymała wsparcie terapeutyczne:

160

Liczba osób przeszkolonych nt. praw człowieka i obywatela:

1500

Liczba dzieci i młodzieży zaktywizowanych do działań społecznych:

904

Liczba osób dorosłych zaktywizowanych do działań społecznych:

2100

Liczba osób starszych zaktywizowanych do działań społecznych:

160

Liczba osób z niepełnosprawnościami, którym udzielono wsparcia w rozwoju osobistym:

85

Liczba osób młodych z niepełnosprawnością zaktywizowanych do działań społecznych

6

Liczba wolontariuszy zaangażowanych w działania:

510

Liczba organizacji, którym udzielono wsparcia:

75

SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW NARODOWEGO INSTYTUTU WOLNOŚCI – CENTRUM
ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO W RAMACH RZĄDOWEGO PROGRAMU
ROZWOJU ORGANIZACJI OBYWATELSKICH NA LATA 2018–2030 PROO

Przedstawione informacje odzwierciedlają jedynie opinię ich autora. NIW-CRSO nie jest odpowiedzialny za sposób wykorzystania zawartych w nich informacji.

Strategia Rozwoju Fundacji Centrum Inicjatyw na Rzecz Społeczeństwa FCIS do 2030 roku

Liczba przeprowadzonych programów poradnictwa i edukacji:

21

Liczba przeprowadzonych działań badawczych zakończonych raportem:

10

Liczba bezpłatnie udostępnionych publikacji edukacyjnych, poradniczych i badawczych:

15

NOWE USŁUGI WPROWADZONE W SPOŁECZNOŚCI:

Program "Jawność" - dostęp do informacji publicznej,

Program Centrum Informacji Administracyjnej,

Strategia Młodego Pokolenia – dokument strategiczny określający potrzeby młodego pokolenia W PL

Paszport Zdrowego Seniora – poradnik dla osób starszych mających problem z wielolekowością

Polska wersja wytycznych farmakoterapii geriatrycznej w Polsce Polska wersja kryteriów Beers i STOPP/START dla lekarzy

Obywatelski Komitet Doradczy ds. praw starszego pacjenta i geriatрії

Mistrzostwa Ploggingu – Cykl Eventów ekologicznych na terenach cennych przyrodniczo

Monitoring obywatelski w ekologii – przedsięwzięcie zgłaszania przez obywateli naruszeń w ochronie środowiska naturalnego

Festiwal Niezależnego Życia – event promujący prawa osób z niepełnosprawnościami

Inicjatywa eko-wolontariatu Drugie życie Krawata – warsztaty upcyklingu i gala charytatywna

Inicjatywa ekologiczna Społeczna wymiana Roślin

SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW NARODOWEGO INSTYTUTU WOLNOŚCI – CENTRUM
ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO W RAMACH RZĄDOWEGO PROGRAMU
ROZWOJU ORGANIZACJI OBYWATELSKICH NA LATA 2018–2030 PROO

Przedstawione informacje odzwierciedlają jedynie opinię ich autora. NIW-CRSO nie jest odpowiedzialny za sposób wykorzystania zawartych w nich informacji.

Strategia Rozwoju Fundacji Centrum Inicjatyw na Rzecz Społeczeństwa FCIS do 2030 roku

Inicjatywa ekologiczna Wymiana Małego Sprzętu RTF i AGD

Konkurs dla młodzieży nt. promocji ekologii w codziennym życiu – Zostań Liderem Eko-Zmian
Droga Mierzona Sukcesem – Program rozwoju indywidualnej ścieżki zawodowej osób
młodych w cyklu debat i podcastów

Kawiarenka obywatelska Drzewa i zieleń w mieście

Projekty te dały podstawy do rozpoczęcia poszukiwania nowych kierunków rozwoju
strategicznego organizacji, które zostaną określone do 2030 roku.

**A. Diagnoza w obszarze rozwój innowacyjnego programu działań
międzypokoleniowych prowadzonego od 2023 r. Ośrodka Niezależnego Życia w
społeczności Lokalnej – przedsięwzięcie pn. Podlaskie Ogrody Terapeutyczne**

W 2023 roku w ramach własnego rozwoju instytucjonalnego utworzyliśmy Ośrodek
Niezależnego Życia, jest to działanie w ramach projektu "Włączamy Mobilność".
realizowanego w partnerstwie z Podlaskim Sejmikiem Osób z Niepełnosprawnościami
w ramach Programu Aktywni Obywatele - Fundusz Regionalny, finansowany ze środków
Islandii Norwegii i Lichtenstein, w ramach Funduszy EOG i Funduszy norweskich. Projekt
zakończył się 30 maja 2024 roku. W projekcie zaktywizowaliśmy grupę młodych osób
z niepełnosprawnościami. Obecnie chcielibyśmy rozwinąć działalność Ośrodka o działania
międzypokoleniowe i włączyć grupę osób po 60 roku życia.

**SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW NARODOWEGO INSTYTUTU WOLNOŚCI – CENTRUM
ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO W RAMACH RZĄDOWEGO PROGRAMU
ROZWOJU ORGANIZACJI OBYWATELSKICH NA LATA 2018–2030 PROO**

Przedstawione informacje odzwierciedlają jedynie opinię ich autora. NIW-CRSO nie jest odpowiedzialny za sposób wykorzystania zawartych w nich informacji.

Strategia Rozwoju Fundacji Centrum Inicjatyw na Rzecz Społeczeństwa FCIS do 2030 roku

Osoby te chcemy zaktywizować poprzez stworzenie innowacyjnego przedsięwzięcia międzypokoleniowego ukierunkowanego na usługi socjalne – Podlaskie Ogrody Terapeutyczne.

Niezależne życie z j. ang. *Independent Living* jest filozofią, sposobem patrzenia na środowisko seniorów i osób z niepełnosprawnościami oraz ogólnoswiatowym ruchem osób z niepełnosprawnościami aktywnie działających w społeczeństwach na rzecz równych szans, samostanowienia i szacunku do siebie. Z jednej strony prowadzimy centrum informacyjne, z drugiej kuźnia nowych pomysłów usprawniających funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami z różnych grup społecznych. Ośrodek Niezależnego Życia powstał, aby tworzyć działania systemowe, które wprowadzają społeczny model niepełnosprawności – oznaczający promowanie takich wartości jak równe szanse, samostanowienie i szacunek do siebie oraz tworzyć innowacyjne rozwiązania w tym zakresie. Ponadto ma on gromadzić wszelkie niezbędne informacje potrzebne osobom niepełnosprawnym, takie jak uprawnienia rentowe czy możliwości rehabilitacji, tak by nie musiały ich szukać "po omacku, na własną rękę". Z drugiej strony ma to być też miejsce aktywizacji społecznej i rozwoju wolontariatu lokalnego, dla tych którzy znajdą przestrzeń do realizacji własnych pomysłów usprawniających funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami. Jedną z pierwszych inicjatyw tworzonego właśnie Ośrodka była poprawa dostępności programu wymiany studenckiej Erasmus Plus. Dlatego, że po przeprowadzeniu badania w środowisku okazało się, że osoby z niepełnosprawnościami właściwie z niego nie korzystają, bo albo napotykają na problemy uczelni macierzystej, która nie wie w jaki sposób podejść do sprawy, albo dostają odpowiedź od uczelni partnerskiej, że nie jest przystosowana dla osób z niepełnosprawnościami. Są też sytuacje, kiedy wszystko wydaje się "dograne", ale pojawiają się problemy z przewoźnikiem,

**SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW NARODOWEGO INSTYTUTU WOLNOŚCI – CENTRUM
ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO W RAMACH RZĄDOWEGO PROGRAMU
ROZWOJU ORGANIZACJI OBYWATELSKICH NA LATA 2018–2030 PROO**

Przedstawione informacje odzwierciedlają jedynie opinię ich autora. NIW-CRSO nie jest odpowiedzialny za sposób wykorzystania zawartych w nich informacji.

Strategia Rozwoju Fundacji Centrum Inicjatyw na Rzecz Społeczeństwa FCIS do 2030 roku

który na przykład nie zabiera na pokład wózków z określonymi rodzajami baterii. Często osoby z niepełnosprawnościami w ogóle nie starają się o udział w programie Erasmus+, bo myślą, że "to nie dla nich" i że będzie z tym tylko więcej kłopotu. Tymczasem specjaliści podkreślają, że takie wyjazdy edukacyjne za granicę podnoszą samoocenę i wiarę we własne możliwości. Ośrodek Niezależnego Życia w Białymstoku jest tworzony przez i dla osób o szczególnych potrzebach, w tym osób z niepełnosprawnościami. W jego tworzenie włączonych zostało 6 młodych ambasadorów z niepełnosprawnościami, którzy zostali przygotowani, aby wspierać inne osoby w ścieżce do niezależnego życia. Za działania skierowane do grupy osób starszych odpowiada koordynator Fundacji Centrum Inicjatyw na Rzecz Społeczeństwa.

Do Fundacji każdego miesiąca zgłasza się wielu seniorów z regionu, chcących włączyć się w działania. Wśród nich są osoby samotne, z postępującą niepełnosprawnością, zagrożone wykluczeniem społecznym, a nawet bezdomnością. Działania prowadzone przez Fundację FCIS w Ośrodku Niezależnego Życia mają połączyć potencjał Młodych Ambasadorów i Seniorów z regionu, aby grupy te zrealizowały międzypokoleniowy program Ośrodka Niezależnego Życia. Program ten zapewni narzędzia, zasoby i wsparcie umożliwiające pełną integrację seniorów z niepełnosprawnościami z naszą społecznością w celu promowania równych szans, samostanowienia i szacunku. Jest to innowacyjne działanie dotąd nie wdrażane w takiej formie w Polsce. Są to usługi niezbędne do poprawy zdolności osób starszych, osób z niepełnosprawnością znaczną, aby mogły samodzielnie funkcjonować w rodzinie lub społeczności i/lub kontynuować aktywność społeczną. Szczególnie program ten jest kierowany do osób zagrożonych umieszczeniem w placówkach opiekuńczych.

Poprzez coaching i uczenie się przez doświadczenie będzie współpracować z osobami starszymi i osobami z niepełnosprawnościami stosując proste, skoncentrowane na

**SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW NARODOWEGO INSTYTUTU WOLNOŚCI – CENTRUM
ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO W RAMACH RZĄDOWEGO PROGRAMU
ROZWOJU ORGANIZACJI OBYWATELSKICH NA LATA 2018–2030 PROO**

Przedstawione informacje odzwierciedlają jedynie opinię ich autora. NIW-CRSO nie jest odpowiedzialny za sposób wykorzystania zawartych w nich informacji.

Strategia Rozwoju Fundacji Centrum Inicjatyw na Rzecz Społeczeństwa FCIS do 2030 roku

indywidualnej osobie podejście, aby wspierać ją w prowadzeniu pełnego i niezależnego życia. Zachęci ludzi o różnych darach i talentach do połączenia się w grupy, sięgania po wzajemne wsparcie, tworzenia społeczności i tworzenia warunków do rozwoju dla wszystkich. Stworzy grupę wolontariuszy seniorów, którzy wykorzystają potencjał, aby odwdzińczyć się społeczności. Udzieli osobom zrzeszonym w Ośrodku niezbędnej pomocy prawnej oraz wsparcia psychicznego i informacyjnego, aby mogli stać się Ambasadorami środowiska senioralnego i Self-adwokatami. Będą prowadzone nabory na wolontariat senioralny pod hasłem: „Dar Niezależności Seniora - Zgłoś się na ochotnika swojego czasu i talentu”.

Ponadto, aby rozwiązywać opisany problem i zaspokoić potrzeby Fundacja chce przeprowadzić działania informacyjne i edukacyjne w społeczności lokalnej promujące te usługi Ośrodka oraz prawa człowieka, osób z niepełnosprawnościami, osób starszych, w tym prawo do samostanowienia o sobie. Kampania społeczna już zainicjowana, będzie promować możliwość szerszego zaadoptowania modelu niezależnego życia w Polsce na przykładzie naszej społeczności lokalnej, konkretnych osób, które dadzą tzw. „przykład rówieśnika”, kogoś, kto znalazł się w podobnej sytuacji trudnej, znalazł rozwiązanie i teraz i może być silniejszy bez interwencji pełnosprawnego profesjonalisty w analizie własnej sytuacji, w braniu odpowiedzialności za swoje życie i w rozwijaniu strategii samodzielnego radzenia sobie w każdej sytuacji. W kontekście osób starszych, chodzi o dążenie, aby osoba starsza mogła pozostać w swoim domu i otoczeniu społecznym jak najdłużej, mogła komunikować się ze swoimi rówieśnikami i uczyć się wzajemnie rozwiązywania problemów. Ponadto usługi, które są oferowane pozwalają na zwiększenie poczucia własnej wartości u seniorów, bycia potrzebnym, kochanym i docenianym.

SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW NARODOWEGO INSTYTUTU WOLNOŚCI – CENTRUM
ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO W RAMACH RZĄDOWEGO PROGRAMU
ROZWOJU ORGANIZACJI OBYWATELSKICH NA LATA 2018–2030 PROO

Przedstawione informacje odzwierciedlają jedynie opinię ich autora. NIW-CRSO nie jest odpowiedzialny za sposób wykorzystania zawartych w nich informacji.

Strategia Rozwoju Fundacji Centrum Inicjatyw na Rzecz Społeczeństwa FCIS do 2030 roku

B. Diagnoza strategiczna w II obszarze - rozwój networkingu w obszarze innowacji społecznych poprzez włączenie się do międzynarodowej sieci pn. Innovation Circle Network (ICN) i rozwój współpracy z partnerami w ramach sieci.

W latach 2022-2023 wspólnie z ICN i innymi Partnerami zrealizowaliśmy innowacyjny projekt pn. Liderzy Eko-Zmian w ramach Programu Aktywni Obywatele-Fundusz Regionalny. Projekt zakończył się rezultatem powołania Akademickiego Centrum Edukacji i Praktyk Ekologicznych. ICN (<https://www.innovationcircle.no/>) - to międzynarodowe stowarzyszenie z siedzibą w Norwegii, działające od 2007 r. na rzecz mniejszych i średnich miast (samorządów lokalnych) w Europie i na świecie, mające na celu uczynienie takich miejsc zrównoważonymi i bardziej atrakcyjnymi miejscami do życia. Łączy 11 różnych państw Regionu Morza Bałtyckiego oraz inne kraje Włochy, Grecję, GB. Sieć współpracuje z ONZ i innymi podmiotami, aby wzmocnić nacisk na przyjazną dla klimatu energię, transport i przemysł, w tym rozwiązania w zakresie zielonej mobilności. Sieć realizuje projekty edukacyjne, np. Innovation Circle Project, Young Eyes Project, międzynarodowe obozy dla młodzieży oraz cykliczne coroczne konferencje międzynarodowe o zrównoważonym rozwoju w Regionie Morza Bałtyckiego. Rozwój współpracy w ramach ICN pozwoli Fundacji FCIS na wzmocnienie współpracy ponadnarodowej i zwiększenie świadomości odbiorców działań misyjnych w miastach, realizacji polityk w oparciu o różnorodność kulturową. Sieć ICN pozwoli na uzyskanie szerokiego kontekstu praktyk w innych w tzw. krajach Bałtyckich oraz kontakt z decydentami, specjalistami, ludźmi biznesu, wolontariuszami i młodzieżą z różnych krajów. ICN wniesie swoje doświadczenie i wiedzę ekspercką przy opracowaniu narzędzi dla edukatorów innowacji społecznych. W 2024 r. Fundacja FCIS została przyjęta do Zarządu Organizacji. Fundacja jako aktywny członek Sieci ma zadanie rozwijania na obszarze Polski innowacji społecznych w

SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW NARODOWEGO INSTYTUTU WOLNOŚCI – CENTRUM
ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO W RAMACH RZĄDOWEGO PROGRAMU
ROZWOJU ORGANIZACJI OBYWATELSKICH NA LATA 2018–2030 PROO

Przedstawione informacje odzwierciedlają jedynie opinię ich autora. NIW-CRSO nie jest odpowiedzialny za sposób wykorzystania zawartych w nich informacji.

Strategia Rozwoju Fundacji Centrum Inicjatyw na Rzecz Społeczeństwa FCIS do 2030 roku

obszarach: ekologii, przedsiębiorczości społecznej, przeciwdziałaniu demencji i kryzysowi psychicznemu, edukacji, odporności na kryzysy społeczne społeczności lokalnych, aktywnego starzenia się, integracji osób z krajów trzecich UE.

Konieczne jest rozwijanie Sieci ICN i pozyskiwanie nowych organizacji do jej struktur. Przeprowadzono analizę planów rozwoju Fundacji oraz jej Partnerów strategicznych pod kątem rozszerzenia celów strategicznych o priorytety związane z nowym kierunkiem obranym w wymienionych wyżej działaniach - wizją jest aby stworzyć leaderski ośrodek działający w tematyce innowacji społecznych w środowiskach lokalnych. Mając na uwadze powyższe potrzeby konieczne jest opracowanie spójnej wieloletniej misyjnych Fundacji w obszarze innowacji społecznych.

C. Diagnoza otoczenia społeczno-gospodarczego Fundacji FCIS:

W województwie podlaskim, w tym w aglomeracji Białystok prowadzone są różne instytucjonalne formy wsparcia grup społecznych m.in. seniorów, kluby, uniwersytety, rady. Jednakże, co wynika z aktualnych badań, województwo charakteryzuje się najniższym poziomem wolontariatu w porównaniu do innych regionów.

Organizacje społeczne realizują programy skierowane do określonych, zamkniętych grup swoich członków, np. diabetyków, amazonki, itp. W regionie działają Federacje i sieci lokalne organizacji pozarządowych. Należy stwierdzić, że żadne z ww. działań nie wpisuje się w prowadzone przez naszą Fundację misję rozwoju innowacji społecznych w kontekście praktycznym oraz obszarowym- tzn. obejmującym politykę ponadnarodową w skali europejskiej.

**SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW NARODOWEGO INSTYTUTU WOLNOŚCI – CENTRUM
ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO W RAMACH RZĄDOWEGO PROGRAMU
ROZWOJU ORGANIZACJI OBYWATELSKICH NA LATA 2018–2030 PROO**

Przedstawione informacje odzwierciedlają jedynie opinię ich autora. NIW-CRSO nie jest odpowiedzialny za sposób wykorzystania zawartych w nich informacji.

Strategia Rozwoju Fundacji Centrum Inicjatyw na Rzecz Społeczeństwa FCIS do 2030 roku

Nasze plany rozwojowe wpisują się główne priorytety Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2030 roku, w szczególności w obszarze poprawy i zwiększania jakości życia mieszkańców. Cyt.: „Choć w regionie nastąpiła ogólna poprawa w zakresie dostępności usług zdrowotnych, ze względu na rosnący wskaźnik umieralności oraz starzejące się społeczeństwo niezwykle istotny jest dalszy ich rozwój (szczególnie w zakresie dostępu do specjalistów, który jest ciągle na niskim poziomie)”. W diagnozie społecznej regionu wykazuje się także potrzebę rozwoju innowacji społecznych w obszarze zarządzania zasobami środowiskowymi i ekologii. Brak jest tu praktyk w zakresie innowacji społecznych. Konieczny jest rozwój tych obszarów. Dodatkowym utrudnieniem pozostaje niedostateczny poziom kształtowania się postaw proekologicznych mieszkańców, nieprzystający system odbioru odpadów wielkogabarytowych, względy ekonomiczne (obowiązek uiszczania opłat za wywóz śmieci) oraz brak rzeczywistej weryfikacji podmiotów gospodarujących odpadami. Wolno przebiega proces gospodarki niskoemisyjnej podlaskich przedsiębiorstw oraz gospodarstw domowych, zaledwie 9% mieszkańców korzysta z innowacji np. OZE.”

Świadczy to o braku praktycznej wiedzy mieszkańców o tym jak obywatele mogą włączyć się w działania tworzące innowacje i przedsiębiorczość społeczną, np. praktyki na rzecz właściwego gospodarowania swoimi zasobami przyrodniczymi. Problem wynika też z niskiej aktywności obywatelskiej mieszkańców (tzw. niskiego kapitału społecznego), tj. mało mieszkańców angażuje się w działania na rzecz innych, np. w organizacje społeczne, czy wolontariat w porównaniu do innych regionów Polski, takich jak regiony centrum i południa kraju.

W regionie działa kilka aktywnych organizacji pro-ekologicznych, projekt uzupełnia realizowane przez nie akcje i projekty. W szczególności Instytutu Kronenberga - Think Tanku,

**SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW NARODOWEGO INSTYTUTU WOLNOŚCI – CENTRUM
ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO W RAMACH RZĄDOWEGO PROGRAMU
ROZWOJU ORGANIZACJI OBYWATELSKICH NA LATA 2018–2030 PROO**

Przedstawione informacje odzwierciedlają jedynie opinię ich autora. NIW-CRSO nie jest odpowiedzialny za sposób wykorzystania zawartych w nich informacji.

Strategia Rozwoju Fundacji Centrum Inicjatyw na Rzecz Społeczeństwa FCIS do 2030 roku

który prowadzi badania i eksperckie doradztwo dla samorządów w tematyce zrównoważonego rozwoju. Przykładem są konferencje, np. "Turystyka na obszarach przyrodniczo cennych", debaty podczas Wschodniego Kongresu Gospodarczego - "Co to znaczy być miastem dobrego życia? Jakość życia w mniejszych miastach: zieleni, rekreacja i co jeszcze?".

W regionie rozwój innowacji społecznych w obszarach socjalnych jest szczególnie potrzebny ze względu na niski poziom przedsiębiorczości i dużą ilość terenów Natura 2000. Następuje duży odpływ pracowników z regionu przez co rozwój społeczno-gospodarczy przebiega wolniej niż w innych częściach Polski.

Dlatego misja i wizja rozwoju odpowiada na potrzeby odbiorców działań misyjnych Fundacji oraz wpisuje się w główne cele strategiczne regionu: wzmacnianie jakości życia poprzez innowacje społeczne oraz kreowanie świadomości ekologicznej poprzez edukację ekologiczną obejmującą kształtowanie świadomości, rozbudzanie zainteresowania ludzi wzajemnie powiązanymi ze sobą kwestiami ekonomicznymi, społecznymi, politycznymi i ekologicznymi, umożliwienie zdobywania wiedzy i umiejętności niezbędnych do poprawy stanu środowiska przyrodniczego, w tym tworzenie nowych wzorców postępowania proekologicznego (tzw. mądrej konsumpcji).

Rozwój sieci innowacji społecznych w ww. obszarach uczyni region miejscem lepszym do życia.